USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Tomáše Kocourka a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **V. C. T.**, zast. JUDr. Viet Anh Nguyenem, advokátem se sídlem Myslíkova 32, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 4. 2022, č. j. OAM-42/LE-BA05-HA15-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 1. 2023, č. j. 17 Az 12/2022-31,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl dne 25. 2. 2022 zajištěn a umístěn do Zařízení pro zajištění cizinců Bálková za účelem realizace správního vyhoštění, protože při pobytové kontrole provedené hlídkou Policie ČR téhož dne bylo zjištěno, že pobývá na území ČR bez platného cestovního dokladu, ač k tomu není oprávněn. Dne 4. 3. 2022 žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany s odůvodněním, že se ve Vietnamu dostal do dluhové pasti. Dluží jak státní bance, tak lichvářským, tzv. černým společnostem, od nichž si vzal nebankovní úvěr a nemůže jej nyní splácet. Je zadlužen společně se svou matkou a manželkou, které zůstaly ve Vietnamu. On je veden jako hlavní dlužník. V případě návratu do vlasti mu hrozí násilné vymáhání tohoto dluhu, přičemž státní orgány mu v tomto směru vůbec nepomohou.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 4. 2022, č. j. OAM-42/LE-BA05-HA15-2022, žalobci žádnou z forem mezinárodní ochrany podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neudělil. Žalobce požádal o mezinárodní ochranu zjevně ve snaze se vyhnout správnímu vyhoštění, či jej aspoň pozdržet a legalizovat svůj pobyt v České republice. Žalobce svobodně opustil zemi svého původu z ekonomických důvodů. Z informace Ministerstva zahraničních věci (Zastupitelského úřadu v Hanoji) ze dne 23. 2. 2022, č. j. 103966-6/2022-LPTP, plyne, že

vietnamským státním orgánům jsou lichvářské praktiky „černých“ společností známy a jejich oběti mají možnost obrátit se na tamní orgány veřejné moci. To však žalobce neučinil a s žádostí o pomoc se na vietnamskou policii (ani jiný orgán) neobrátil. Uvedl, že dluží i státní bance, v tomto směru však netvrdil žádné potíže. Žalobce uvedl, že si v České republice chtěl vydělat na umoření dluhu a podpořit tím svou rodinu. Čistě ekonomický motiv k opuštění země původu však není důvodem k udělení mezinárodní ochrany.

[3] Žalobce je dospělý, plně právně způsobilý, zdravý a práceschopný. Jeho rodinná, sociální ani ekonomická situace nezavdává důvod k udělení humanitárního azylu, který je institutem zcela výjimečným. Žalovaný zvážil, zda nelze udělit žalobci doplňkovou ochranu. Přitom vzal v potaz žalobcovu výpověď a dokumenty upínající se k aktuální situaci ve Vietnamu. Žalobce uvedl, že se ve své vlasti politicky a protirežimně neangažuje, se státními orgány nikdy neměl potíže. Žalobci ve Vietnamu nehrozí přímé a bezprostřední nebezpeční vážné újmy.

[4] Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného bránil u Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“) žalobou. V ní zejména namítl, že žalovaný řádně nezjistil skutkový stav. Krajský soud žalobu zamítl. Konstatoval, že žalobce byl povinen prokázat, že se mu v případě návratu do země původu nedostane od místních státních orgánů pomoci před černými společnostmi. Vyloučená pomoc od vietnamské policie, resp. státu jako takového, totiž není skutečností obecně známou. Z podkladů shromážděných žalovaným nadto plyne, že vietnamská policie poskytuje obětem černých společností ochranu. Subjektivní nedůvěra žalobce vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje jeho rezignaci na využití ochrany státu.

[5] Žalobce v České republice požádal o mezinárodní ochranu až po svém zajištění za účelem správního vyhoštění. Cestou z Vietnamu projel několika členskými zeměmi Evropské unie, v nichž o azyl nepožádal. Do tuzemska přicestoval cíleně, neboť slyšel, že je zde jednodušší vyhledat práci. Krajský soud v krátkosti vyložil historické souvislosti azylového práva a v návaznosti na ně uvedl, že důvody, které žalobce vedly k žádosti o udělení mezinárodní ochrany (zejména socioekonomické), na poli azylového práva uspět nemohou. Hrozba, že žalobce bude muset splatit v případě návratu svůj dluh, není azylově relevantním důvodem.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Její důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Vzhledem k deficitu odůvodnění označil za nepřezkoumatelné jak napadené rozhodnutí, tak rozsudek krajského soudu, uplatnil tedy i kasační důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[7] Upozornil na to, že o mezinárodní ochranu nežádal čistě z ekonomických důvodů, nýbrž pro důvodnou obavu o svůj život a zdraví. Tzv. černé společnosti, u nichž si půjčil peníze, při vymáhání pohledávek často praktikují násilnou trestnou činnost a coby

organizované zločinecké skupiny bývají napojeny na státní moc. Je pravděpodobné, že v případě návratu bude v důsledku této skutečnosti vystaven ohrožení svého života a státní orgány nezakročí.

[8] Nepopírá, že si chce v České republice najít práci. Nikoliv však pro zlepšení své životní úrovně, ale aby mohl splatit dluh a tím zabránit tomu, aby černé společnosti násilně vymáhaly dluh na jeho matce a manželce, které ve Vietnamu zůstaly. Žalovaný i krajský soud se měly důkladněji zabývat jeho tvrzeními a zejména zvážit možnost udělení humanitárního azylu, protože by bylo nehumánní stěžovatele nuceně navrátit do země původu v situaci, kdy jsou u černých společností zadluženi i jeho rodinní příslušníci. Stěžovatel má za to, že splňuje i podmínky pro udělení doplňkové ochrany, protože mu hrozí kruté, nelidské a ponižující zacházení, které vietnamské veřejnoprávní orgány vědomě přehlížejí a nepotírají.

[9] Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, popř. aby ji jako nedůvodnou zamítl. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a rozsudku krajského soudu a setrval na závěrech tam uvedených.

III. Posouzení kasační stížnosti

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti. Ta byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem.

[11] Ve věci rozhodoval u krajského soudu specializovaný samosoudce, Nejvyšší správní soud se proto v souladu s § 104a s. ř. s. zabýval nejprve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele, tedy zda je přijatelná. Kasační stížnost je přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS.). O takové právní pochybení se jedná, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[12] Kasační stížnost stěžovatele žádnou z těchto podmínek nesplňuje. Nejvyšší správní soud se v minulosti zabýval obdobnými situacemi žadatelů o mezinárodní ochranu, v níž se nachází žalobce. Na tato rozhodnutí krajský soud v napadeném rozsudku v uspokojivém rozsahu odkázal.

[13] Stěžovatel namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku i napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Napadený rozsudek není nepřezkoumatelný. Je z něj zřejmé, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný. Vzal v potaz zjištění učiněná žalovaným i tvrzení předložená stěžovatelem a zcela srozumitelně v odůvodnění napadeného rozsudku vyjevil, proč neshledal žalobní argumentaci dostatečnou a důvodnou (srov. např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62). Způsob argumentace krajského soudu odpovídá tomu, že stěžovatel vymezil žalobní body velmi obecně a prakticky v žalobě vyjádřil pouze obecný nesouhlas s posouzením věci ze strany žalovaného. Smyslem soudního přezkumu správních rozhodnutí není opakovat již jednou vyřčené, proto se připouští možnost odkazovat na odůvodnění napadeného správního rozhodnutí v případech shody mezi názorem soudu a správního orgánu (k tomu např. rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS). Nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů není ani napadené rozhodnutí, v němž žalovaný vyčerpávajícím způsobem odůvodnil, proč není možné udělit stěžovateli jednotlivé formy mezinárodní ochrany přicházející v úvahu.

[14] K námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu lze odkázat na bohatou a konstantní judikaturu zdejšího soudu, např. rozsudky ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, či ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014-17. Žalovaný vycházel z informace Ministerstva zahraničních věcí (Zastupitelského úřadu v Hanoji) ze dne 23. 2. 2022, č. j. 103966-6/2022-LPTP, informace odboru azylové a migrační politiky žalovaného Bezpečnostní a politická situace v zemi Vietnam ze dne 22. 4. 2021 a zprávy Mezinárodní organizace pro migraci Přehledu údajů o zemi Vietnam. Tyto podklady splňují požadavky, které na ně klade judikatura (viz rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81). Stěžovatel se dne 1. 4. 2022 a dne 13. 4. 2022 s podklady, které byly součástí správního spisu, seznámil. Na výslovný dotaz žalovaného sdělil, že se k podkladům vyjadřovat nechce a nemá zájem doplnit ani podklady, ani svá tvrzení. Stěžovateli byla opakovaně dána možnost doložit konkrétní, azylově relevantní skutečnosti, této možnosti však nevyužil. Tvrzenou újmu hrozící ze strany třetích osob spočívající v násilných vymáhacích praktikách černých společností nikterak neprokázal a nevztáhl konkrétně ke své osobě. Stěžovateli byly známy podklady, z nichž žalovaný vycházel, které obsahují jednoznačnou informaci o tom, že vietnamské orgány mají snahu čelit černým lichvářským společnostem. Oběti těchto společností se mohou obrátit na státní orgány, které na ně pohlíží jako na oběti trestné činnosti. Žalovaný shromáždil dostatek podkladů, na jejichž základě posoudil žádost stěžovatele v souladu s citovanou judikaturou.

[15] Nejvyšší správní soud se opakovaně zabýval otázkou, zda lze za důvod pro udělení mezinárodní ochrany považovat hrozbu újmy ze strany žadatelových věřitelů v případě návratu do země původu, a to konkrétně též do Vietnamu. V rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57, dovodil, že pronásledování i vážná újma mohou hrozit jak ze strany státu, tak ze strany nestátních původců – soukromých osob. „*Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí (...) bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, [však] nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu*.“ (srov. také rozsudek NSS ze dne

6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020-30). Stěžovatel ochrany ve státě původu nevyužil. Nedůvěra stěžovatele ve státní orgány země původu neodůvodňuje absolutní rezignaci na využití prostředků ochrany, které poskytují. Lze odkázat na rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003-49, ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004-67, a ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004-49, č. 401/2004 Sb. NSS, nebo na aktuálnější usnesení NSS ze dne 17. 5. 2023, č. j. 1 Azs 57/2023-30, či ze dne 9. 5. 2023, č. j. 9 Azs 71/2023-26.

[16] Pro úplnost Nejvyšší správní soud odkazuje též na své dřívější rozsudky, v nichž dovodil, že potřeba legalizace pobytu na území není azylově relevantním důvodem (např. rozsudky ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003-47, a ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69).

[17] Námitka stěžovatele, kterou se dovolává splnění podmínek pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, je podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná, neboť ji neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tomu nic nebránilo.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Krajský soud věc posoudil v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu a nedopustil se žádného hrubého pochybení, které by mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4.) Neúspěšný stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. května 2023

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu